

Lintutorni Kustaviin -projekti

Sevitystyöryhmän raportti

Johdantoa

Paikanvalinnasta

Tornista

Ehdotus

Liite (PPT): vaihtoehtojen perusteellisempi vertailu

Johdantoa

Kustavilaiset, Kustavin kesäasukkaat ja vierailijat kaikki kokevat ympärillään ja sisällään Kustavin monimuotoisen luonnon, mikä herättää halun tuntea se paremmin. Kustavista löytyy luontoa karuista ulkomeren rannoista vehmaiseen pähkinälehtoihin unohtamatta erilaisia kulttuurimaisemia ja niissä kaikissa on omat tyypilliset kasvistonsa, nisäkkänsä, hyönteisensä ja lintunsa

Kustavista löytyy paljon aktiivisia lintujenharrastajia ja vielä paljon enemmän yleisesti luonnosta kiinnostuneita vanhempia ja nuorempia harrastajia. Aina kun on Kustavissa, on keskellä luontoa. Ongelmana on, että paikkoja luonnon seuraamiseen puuttuu, mikäli ei ole venettä käytössä.

Lintuharrastus on paljon enemmän kuin pelkkää uusien lajien löytämistä ja se on parhaimmillaan osa laajaa luonnon tuntemista ja sen arvon ymmärtämistä eri ympäristöissä ja ympäri vuoden. Lintujen seuranta sopii kaikille niin nuorille kuin eläkeläisille, niin vasta-alkajille kuin lintukonkareille. Koko perhe voi sitä yhdessä tehdä ja saada vinkkejä kokeneemilta harrastajilta. Lintujen ja luonnon seuranta on osa varhaiskasvatusta.

Meillä puuttuu Kustavissa yhteiset, tunnetut, kiinnostavat paikat ja lintutornit, joissa seurata lintujen muuttoa ja paikallisia lintuja, havainnoida ympäröivää luontoa ja kohdata samalla luonnosta ja linnuista kiinnostuneita kanssaihmiä ja samalla jakaa kokemuksia ja tietoa häiritsemättä ympäristöä.

Lintujen seuranta on hyvä indikaattori sille, mitä luonnossa tapahtuu. Jos vedet ruovikoituvat, linnusto muuttuu ja osa häviää. Erilaiset metsänhoitotoimenpiteet vaikuttavat linnustoon, ilmaston lämpeneminen muuttaa linnustoamme, rantaniittyjen entisöinti palauttaa linnustoa jne.

Kustavi ei ole minkään lintujen massamuuttoreitin varrella ja siksi Kustavissa ei ole selvää yhtä ykköspaikkaa lintujen muuton seurannalle tai paikallisten lintujen tarkkailuun vaan monia kiinnostavia erilaisia luontokohteita muuton tai paikallisten lintujen seurantaan. Eli saattaapa olla, että tarvitsemme tulevaisuudessa useampia lintutorneja tai lavoja liitettyinä luontopolkuihin. Kuka tietää, nähdäänkö myös kulttuurimaisemien entisöintejä rikastuttamassa kustavilaisten elämää ja luonnon tuntemusta ja parantamassa luonnon moninaisuutta.

Paikan valinnasta ja tornista

Tornin paikka pitää valita siten, että paitsi että näkee ja kuulee lintuja esteettä :

- pitää olla pääsy maitse tietä pitkin riittävän lähelle. Hienoa, jos löytyisi paikka minne esteetön kulku järjestyisi
- jos joudutaan käyttämään yksityistä tietä, siihen pitää olla selvät luvat ja pelisäännöt
- parkkipaikka oltava selkeä ja luvallinen ja riittävä, arvioimme 5-7 auton pysäköintitilan riittävän
- lintujen tarkkailu ei saa häiritä ympäröivää asutusta. Ei kiikarointia mökkirantoihin eikä asuinrakennuksiin eikä tietenkään lintuharrastus saa häiritä ja turmella luontoa
- tornien oltava sen verran korkeita, että saavutetaan esteetön näkyvyys läheiselle vesialueelle ja merelle eikä turhia katvealueita ole
- tornin sijainnit mietittävä siten, että valaistus tulee mahdollisimman paljon selän takaa
- tornin tulisi olla tuulisuojattu katselukorkeudelle asti ja osin sadesuojattu, mutta varustettuja myös lapsikatselijoille
- tornin juurella voisi olla retkeilypöytä penkkeineen, tarvitaanko roska-astia?
- tornin viressä sopivia opastetauluja ympäröivästä luonnosta ja linnuista

Muuta

Tätä esitystä valmisteltaessa syksyn, talven ja kevään aikana kenttätöitä on pääasiassa tehnyt Timo Lainto, haastateltu kymmekuntaa kustavilaista lintu- ja luontoharrastajaa, joista monilla kymmenien vuosien kokemus Kustavin luonnon seuraamisesta. Kiitos heille!

Ehdotus mökkiläistoimikunnalle

Avomerta, merellistä luontoa ja lintujen muuttoa ajatellen ykköspaikka olisi Pohjolan niemi ja ehkä Susiluodon alue. Molemmat paikat ovat lintujen ja luonnon kannalta kiinnostavia. Mutta ajatellen kulkemisia, teitä, parkkipaikkoja, maanomistuksia, yksityisteitä ja olemassa olevia ja kaavoitettuja kesäasuntoja, olemme kuitenkin tornin sijoituspaikkana kallistumassa Vuosnaisten kallion suuntaan, vaikka todelliset avomeripaikat ja paremmat lintupaikat olisivat tuolla pohjoisempana. Vuosnaista tukevat myös helpompi pääsy ja sijainnin mahdollisuus palvella laajemmin näköalatornina Kustavilaisia ja vierailijoita. Alueelle on vaivatton pääsy, valmiina luontopolkuja, mahdollisuus sijoittaa torni ymmärtääksemme kunnan maalle ja siitä haittaa asukkaille/mökkiläisille ei juurikaan pitäisi olla. Alueella on ravintola ja majoituspalveluja aivan läheisyydessä, pysäköinti lienee helposti muutamalle autolle jopa olemassa oleville paikoille järjestettävissä.

Logistisesti ja turismin kannalta paras paikka, Jeremian luolien alue selvitettiin erityisesti. Linnustollisesti alueella ei ole asiantuntijoiden mukaan mielenkiintoa. Kiikarointisuunta Jataniemen ranta-asutukseen rantasaunoineen varsin lyhyellä etäisyydellä. Pitäisi rakentaa korkea torni, jotta sataisiin näkyvyyttä suoraan keskeiselle Ströömille, silloin kiikarointisuunnassa olisivat viereiset mökit. Eli Jeremian luolille tornin rakentaminen ei ympäristön, mutta ennen kaikkea myös linnuston kannalta ole järkevää.

Toinen osa ehdotusta tornin/tornien rakentamiseen on Kustavin lintukosteikkojen hyödyntäminen enemmän paikallisten lintujen seurantaan ympärivuotisesti Laupusten salmen ympäristössä, Lellaisten lahdella ja kokemusten myötä myös Anavaisten Kluuvissa. Näissä kaikissa on paikallisia vesilintuja, ruovikon asukkaita ja keväällä ja alkukesästä laulajia taustametsikköissä ja syksyllä ja talvella vaeltavia tikkoja ja tiasparvia unohtamatta muuttolintuja ja merikotkia. Näihin paikkoihin voisi kehittää ja oikeastaan pitäisi kehittää Kustavin maineen ylläpitämiseksi myös luontopolkuja ja kulttuurimaisemien entisöintiä erilaisia tukia hyödyntäen unohtamatta opastauluja ja levähdyspaikkoja.

Ennen päätöksiä tulee selvittää (kunnanjohtaja ja mökkiläistoimikunnan pj?) mahdollisuudet hyödyntää Susiluodon vartiotornea sekä olisiko joku ratkaisu löydettävissä Pohjolaniemen maanomistajien kanssa tornin saamiseksi sinne.

Muuta:

Totta kai kustavilaiset lintuharrastajat ovat innokkaita järjestämään opastettuja retkiä torneille ja osallistumaan valtakunnalliseen Tornien taisteluun keväisin.

Lopulliset tornien /lintulavojen paikat pitää katsoa paikanpäällä ja asiantuntijoiksi ova lupautuneet pitkän kustavilaisen lintukokemuksen omaavat Jouni Saario ja Asko Suoranta.

Osa ehdotusta on myös se, että Mökkiläistoimikunta ja kunta yhdessä nimeäisivät toimikunnan käynnistämään käytännön toimet ja viemään asiaa eteenpäin. Toimikunnassa tulisi olla ainakin Kustavin kunnan vastuullinen edustaja, lisäksi rakentamisen/lupa-asioiden asiantuntija kunnasta, mökkiläistoimikunnan edustaja, kustavilainen lintuasiantuntija ja mahdolliset asiaa tukevien yhdistysten edustajat.

Liitteenä olevasta power point -esityksestä löytyy eri vaihtoehtojen kuvauksia ja vertailua sekä niiden sijainti Kustavissa

Selvitystyoryhmä

Ari Kalske pj, Timo Lainto ja Kimmo Mattila